

PUBLIC ADMINISTRATION IN NATIONAL SECURITY AND PROTECTION OF PUBLIC ORDER

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-177-0-21>

МОДЕЛЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА БЕЗПЕКУ ГРОМАДИ (COMMUNITY POLICING)

Хорт І. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу,
факультет міжнародної торгівлі та права
Київського національного торговельно-економічного університету
м. Київ, Україна*

Багаторічна практика європейських країн показала: одним із найважливіших інструментів правоохоронної діяльності є взаємодія з населенням. Для того, щоб поліція могла ефективно контролювати ситуацію на певній території, вона повинна враховувати потреби мешканців, а отже індивідуальний підхід є вкрай необхідним. Такий підхід передбачає готовність громадськості взяти на себе частину відповідальності за загальну якість життя у місті (районі, селищі), а поліція, у свою чергу, повинна почути громаду і діяти відповідно до її вимог та інтересів. Разом з тим, партнерство між поліцією і населенням, може бути успішним лише за умови довіри з обох сторін.

Законом України «Про Національну поліцію» вперше на державному рівні визначено необхідність встановлення виключно партнерських засад взаємодії поліції і населення. Зокрема, розділ «Громадський контроль Національної поліції» передбачає: звіт про поліцейську діяльність; прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції; взаємодію між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування. Також цим розділом визначено, що поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проєктів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань [1].

Сьогодні у світлі євроінтеграційних процесів Україна обрала чіткий курс на вдосконалення діяльності всіх державних органів загалом і

правоохоронних органів зокрема, підвищення стандартів надання публічно-сервісних послуг. Законодавець здійснює стрімке вдосконалення правового регулювання діяльності прокуратури, судів, Національної поліції України й інших державних органів і установ. Значна увага приділена діяльності дільничних офіцерів поліції «поліцейський офіцер громади» як працівників, які безпосередньо представляють поліцію на території обслуговування та найбільш тісно налагоджують взаємодію із громадськістю, об'єднаними територіальними громадами (далі – ОТГ) на принципах партнерства й довіри. Саме рівень довіри пересічного мешканця України до діяльності поліцейського є головним і визначальним критерієм роботи Національної поліції.

Українська держава разом з місцевою владою та територіальними громадами мають створити безпечне середовище для кожного українця. Про це заявив Президент України Володимир Зеленський під час виступу на Всеукраїнському форумі «Україна 30. Безпечна громада» у Києві 04.11.2021 року.

«Кожен мешканець громади має право на захист життя, здоров'я, захист від пожеж та стихійних лих, а також на якісні адміністративні послуги. Безпека громади починається там, де вулиці освітлені та без ям на дорогах, де люди не бояться звернутися до поліцейського за допомогою. Там, де захист жінки, дитини, літньої людини від домашнього насильства – це не лише справа поліції, але й усього суспільства. Там, де є можливість, за допомогою гелікоптера, надати екстрену медичну допомогу в будь-якому куточку нашої країни. Ці прості, на перший погляд, речі ми маємо забезпечити спільними зусиллями – місцева та центральна влада», – зазначив Президент України Володимир Зеленський [2].

Саме тому МВС продовжують розбудову поліції, виходячи з філософії та принципу «Служити та захищати» [3] та запропонували суспільству новий рівень комунікації і поліцейського сервісу запущений у 2019 році як проєкт «Поліцейський офіцер громади», так званий community policing. Метою якого було забезпечення кожної тергромади офіцером поліції. Проєкт охопив близько 30 тисяч маленьких міст України, в яких проживає 28 мільйонів громадян [4].

В умовах сьогодення реформа децентралізації ставить нові виклики перед роботою сектору безпеки. Мова йде про те, щоб жителі громади знали кожного поліцейського в обличчя і довіряли йому, рятувальник зміг вчасно і швидко дістатися до місця надзвичайної ситуації.

«Неможливо проводити децентралізацію силових підрозділів, але має бути проведена децентралізація послуг, які має отримувати кожен

громадянин. Цю мету не можливо провести без комунікації. Якщо поліцейський в районі, місті, дворі буде знати про потреби жителів, його будуть сприймати, йому будуть довіряти, і ми досягнемо своєї мети», – зазначив міністр внутрішніх справ Денис Монастирський [5].

Можна зазначити, що за 8 років війни Україна втратила багато громадян. Але і на мирній території гинуть люди. За 2020 рік статистика жахлива, на дорогах загинуло 3554 особи, 1728 – загинуло під час пожеж, на воді – 1201. За 2020 рік загинули 7814 громадян України. В то й же час в зоні ООС втратили життя 50 захисників за цей же період.

«Проект «Поліцейський офіцер громади», довіра до цих людей складає у 2021 році понад 70%. Наступного року ми плануємо збільшити втричі кількість офіцерів громади, до двох тисяч. Щоб у кожній громаді був свій офіцер. А у великих – у кожному старостинському окрузі», – сказав очільник МВС [2].

Створення інституції поліцейського офіцера громади дозволить створити новий рівень поліцейського сервісу не лише у великих містах, де працює патрульна поліція, а й на всій території держави, у віддалених населених пунктах. Також проект допоможе забезпечити відкрити та тісну співпрацю громади та поліції заради створення безпечного середовища, де поліцейський офіцер – це частина громади.

Тому основними завданнями проекту є постійна співпраця з громадою, інтеграція поліції у суспільство, задоволення безпекових потреб громадян, ефективно та консолідоване вирішення локальних проблем громади та оцінка роботи поліції на основі дослідження рівня задоволеності громадян.

Забезпечення й захист основних прав, свобод людини та громадянина в усіх сферах суспільного життя, надання публічно-сервісних послуг установлено пріоритетним завданням держави, її правоохоронних органів, інших органів виконавчої, судової влади, місцевого самоврядування. Тому дослідження правого регулювання діяльності дільничного офіцера поліції «поліцейський офіцер громади» стало надзвичайно важливими та актуальними.

Основоположним нормативним документом, який закладає не тільки засади діяльності всіх органів, установ, підприємств та організацій є Конституція.

Засади діяльності поліцейського й дільничного офіцера поліції «поліцейський офіцер громади», зокрема, окрім Конституції України, передбачені також у Законі України «Про Національну поліцію», а саме: верховенства права; дотримання прав і свобод людини;

законність; відкритість і прозорість; політична нейтральність; взаємодія з населенням на засадах партнерства; безперервність [1].

Завданнями поліції загалом і дільничного офіцера поліції «поліцейський офіцер громади» на поліцейській дільниці зокрема є надання поліцейських послуг у сферах:

- 1) забезпечення публічної безпеки й порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави;

- 3) протидії злочинності;

- 4) надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Крім надання поліцейських послуг, до завдань дільничного офіцера поліції «поліцейський офіцер громади» чинним законодавством зараховано ще такі:

- 1) проведення загальної та індивідуальної профілактичної роботи серед громадськості поліцейської дільниці;

- 2) охорону громадського порядку, забезпечення громадської безпеки на території поліцейської дільниці;

- 3) взаємодію з населенням і громадськими формуваннями на території обслуговування щодо профілактики правопорушень, охорони громадського порядку та громадської безпеки й боротьби зі злочинністю;

- 4) взаємодію з іншими підрозділами поліції в запобіганні адміністративним правопорушенням і злочинам, виявленні та припиненні їх, а також участь у розкритті злочинів, що вчинені на території поліцейської дільниці [6].

Основним критерієм оцінювання роботи дільничного офіцера поліції «поліцейський офіцер громади» є рівень довіри населення, що проживає на території поліцейської дільниці, до конкретного дільничного, «поліцейського офіцера громади» який її обслуговує. Для підвищення іміджу поліції, покращення ефективності її роботи дільничний, «поліцейський офіцер громади» взаємодіє з громадою шляхом проведення спільних проєктів, програм, заходів, нарад, семінарів, круглих столів, відкритих занять тощо [6].

Питання взаємодії дільничного офіцера «поліцейський офіцер громади» та громадськості регламентовано нормами низки нормативно-правових актів. Так, зокрема, Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону» передбачає можливість певної групи осіб (громадського формування з охорону громадського порядку й державного кордону), які відповідним

чином створені та зареєстровані, брати участь у виконанні покладених на поліцію завдань.

Підсумовуючи викладений матеріал доцільно зазначити, що безпека громади починається там, де злагоджено та в унісон працюють всі державні установи.

Література:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Президент: Безпека громади починається там, де вночі освітлена вулиця, де люди не бояться звернутися до поліцейського. Президент України. Володимир Зеленський. Офіційне інтернет-представництво. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/news/prezident-bezpeka-gromadi-pochinayetsya-tam-de-vnochi-osvitl-71425>

3. Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-p>

4. В Україні запустили проект «Поліцейський офіцер громади»: Урядовий портал. Єдиний веб портал органів виконавчої влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua>

5. МВС впроваджує нові проекти безпеки громад, кількість поліцейських офіцерів громад зросте втричі. Портал МВС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mvs.gov.ua/press-center/news/mvs-vprovadzuje-novi-proekti-bezpeki-gromad-kilkist-policeiskix-oficeriv-gromad-zroste-vtrici-denis-monastirskii>

6. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 2017 року № 650 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17>